

Vluchtschrift

Feiten en signalen

Trimestrieel tijdschrift

Juli 2011 - maart 2012

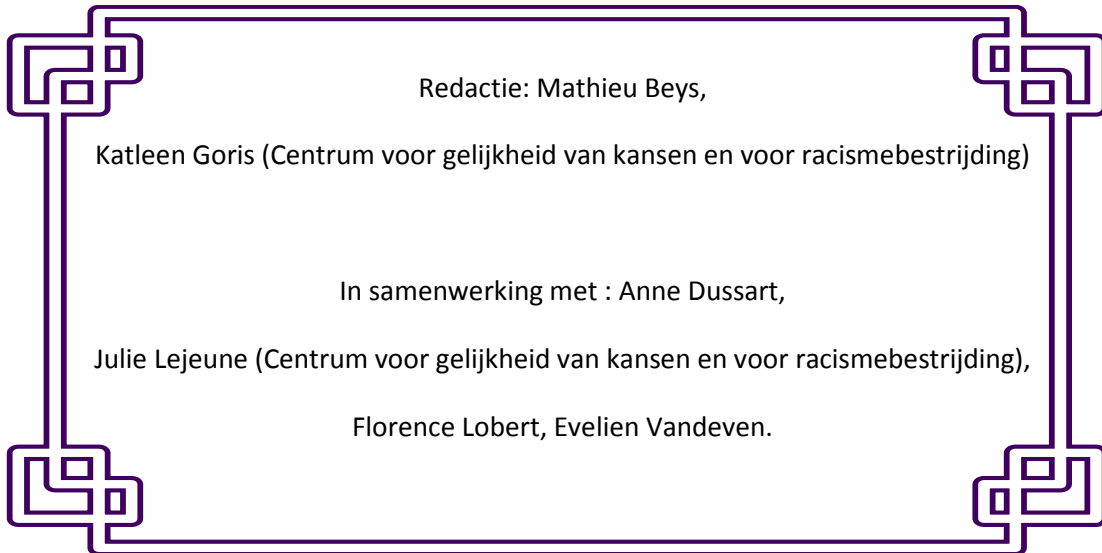
ERKENNINGNUMMER: P 404020

DOSSIER

in samenwerking met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

**Knelpunten in internationale bescherming, identiteitsdocumenten en vrij verkeer:
het voorbeeld van Tibetanen**

Mathieu Beys, Katleen Goris

Redactie: Mathieu Beys,

Katleen Goris (Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding)

In samenwerking met : Anne Dussart,

Julie Lejeune (Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding),

Florence Lobert, Evelien Vandeven.

Verantwoordelijke uitgever: Gonzalo Dopchie

Liefdadigheidstraat, 43

1210 Brussel

Dit tijdschrift wordt gratis toegestuurd op eenvoudige aanvraag (via e-mail; de gedrukte versie wordt voor de documentatiecentra en mensen zonder toegang tot Internet voorbehouden). U kan met uw vragen voor informatie of voor een abonnement, suggesties en bemerkingen rond een artikel of de situatie van migranten in België, terecht bij Mathieu Beys en Evelien Vandeven.

E-mail: m.beys@caritasint.be

Tel.: 02/229.36.15 Fax: 02/229.36.36 (met vermelding "t.a.v. Mathieu Beys")

De persoonlijke gegevens van onze abonnees (naam, voornaam, elektronisch - of postadres) worden door de vzw Caritas international (verantwoordelijk voor de verwerking) verwerkt met als doeleinde de verzending van dit tijdschrift of eventueel van andere inlichtingen, die voor onze lezers van belang kunnen zijn. Krachtens de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, hebben onze abonnees recht op toegang en op verbetering na aanvraag op het bovenvermelde adres. Caritas International verplicht zich ertoe de persoonlijke gegevens niet ter beschikking te stellen van derden.

De artikelen van Vluchtschrift bevatten algemene informatie en moeten niet als het officiële strandpunt van de Vzw Caritas International beschouwd worden, behalve met uitdrukkelijke vermelding. De reproductie van Vluchtschrift wordt aangemoedigd als het tot een niet-commercieel doel dient en met bronvermelding. Ondanks de zorgvuldigheid van de redactie kunnen sommige berichten of inlichtingen achterhaald zijn op het moment dat u die leest. De raadpleging van een specialist (advocaat of jurist) wordt sterk aangeraden voor alle vragen in verband met een individuele situatie. Noch de auteurs noch de Vzw Caritas International kunnen aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van het gebruik van deze informatie.

Inleiding	4
I. Internationale bescherming en staatloosheid voor Tibetanen	5
I.1. Asielprocedure	5
I.1.1. Het bewijs van de Tibetaanse origine en de bewijswaarde van documenten.....	5
I.1.2. Het probleem van ‘recent verblijf’ in een derde land	7
I.1.3. Vlucht en reisroute tot België.....	8
I.1.4. Individualiseren van de vrees of het risico op ernstige schade.....	9
I.1.5. Belangrijke bronnen van informatie om asielaanvragen van Tibetanen te ondersteunen .	10
I.1.6. Besluit	10
I.2. Staatloosheid	11
I.2.1. Hoe staatloosheid bewijzen?	11
I.2.2. Hoe kan je een staatloosheidsprocedure indienen en opvolgen?	14
I.2.3. Wanneer een staatloosheidsprocedure best indienen?	14
I.2.4. Geen recht op automatisch verblijf voor erkend staatlozen.....	15
II. Bijzondere problemen rond identiteitsbewijs en aflevering van verblijfstitels bij de gemeente.	16
II.1. Verschillende identiteitsdocumenten bij Tibetanen	16
II.2. Het is belangrijk de vermelding ‘decl.’ te laten schrappen. Hoe kan je dit aanvragen?	18
II.3. Hoe kan je een fout in de persoonsgegevens (naam, geboorteplaats of datum) laten verbeteren?	19
III. Welk vrij verkeer voor Tibetanen met verblijfstitel?	21
III.1. Risico’s als je België verlaat zonder reisdocument.....	22
III.2. Hoe kan ik een reisdocument verkrijgen?	22
III.2.1. Reisdocument voor erkend staatlozen (grijs).....	23
III.2.2. Reisdocument voor erkend vluchtelingen (blauw)	23
III.2.3. Reisdocument voor vreemdelingen (rood)	24
III.3. Wie kan een Belgisch reisdocument verkrijgen?	24

Knelpunten in internationale bescherming, identiteitsdocumenten en vrij verkeer: het voorbeeld van Tibetanen

Mathieu BEYS, Katleen GORIS

Inleiding

Voor de Tibetanen zelf, maar ook voor zij die hen bijstaan, is het niet altijd gemakkelijk een antwoord te vinden op de specifieke vragen die deze populatie zich kan stellen. Enkele voorbeelden uit de praktijk:

- Ik ben een Tibetaan uit China, maar heb lang in India verbleven, mag en kan ik een asielaanvraag indienen?
- Mijn asielaanvraag werd negatief afgesloten; Ik heb echter nog nieuwe elementen toe te voegen? Kan ik een nieuwe asielaanvraag indienen? Wat kan ik doen?
- Ik werd geregulariseerd, maar op mijn verblijfskaart staat er 'decl' vermeld achter mijn naam: Waarom staat dit daar? Kan ik dit laten aanpassen? Is het noodzakelijk dat ik dit laat aanpassen?
- Ik werd erkend als vluchteling, kan en mag ik reizen? Welke documenten heb ik nodig?
- Ik werd geregulariseerd, en zou graag op bezoek willen gaan bij familieleden in Zwitserland: is dit mogelijk? Welke documenten heb ik hiervoor nodig? Hoe kan ik deze bekomen?

In dit dossier pogen we een stand van zaken op te stellen van deze vraagstukken. Vooreerst gaan we dieper in op toegang tot en nood aan internationale bescherming en het statuut van staatloze voor de Tibetanen. Daarna geven we een (niet-exhaustief) overzicht van de documenten, die Tibetanen in hun bezit zouden kunnen hebben, opgedeeld aan de hand van 3 mogelijke herkomstregio's (Tibet/China, India of Nepal). Ten derde gaan we dieper in op de mogelijkheid om de persoonsgegevens in het rijksregister te laten aanpassen, toegespitst op de Tibetaanse context. Tot slot, bespreken we de mogelijkheden tot vrij verkeer voor Tibetanen, en het bekomen van reisdocumenten, opgedeeld volgens hun verblijfsstatuut (erkend vluchteling, erkend staatloze of andere).

Dit dossier focust zich op de situatie van Tibetanen, maar de thematieken en de regelgevingen die aan bod komen gelden natuurlijk voor alle nationaliteiten. Noodzakelijkerwijze, hebben we ons dus ook gebaseerd op rechtspraak betreffende andere nationaliteiten. De hieronder beschreven stappen en adviezen betreffende de Tibetanen zouden dus zeker ook als inspiratiebron gebruikt kunnen worden voor begeleiders van asielzoekers van andere origine.

I. Internationale bescherming en staatloosheid voor Tibetanen

In het volgende artikel onderzoeken we de moeilijkheden waarmee Tibetaanse asielzoekers kunnen geconfronteerd worden en, in een tweede deel, de mogelijkheden om het statuut van staatloze te verkrijgen. Wij zullen zien dat, vooral betreffende de internationale bescherming, de bevindingen gemaakt op basis van Tibetaanse dossiers niet enkel van toepassing zijn voor deze categorie, maar ook nuttig kunnen zijn voor personen die in de praktijk in contact komen met asielzoekers of kandidaat-staatlozen van andere origine.

I.1. Asielprocedure

Het aantal asielaanvragen ingediend door Chinese onderdanen bedraagt 189 (2008), 329 (2009), 235 (2010) en 378 (2011).¹ Het aantal beslissingen tot toekenning van het vluchtelingenstatuut aan Chinezen door het CGVS is 76 (2008²), 124 (2009³), 146 (2010⁴) en 166 (2011⁵). Volgens het CGVS gaat het bij deze erkende vluchtelingen voornamelijk over Tibetanen.⁶ Volgens het UNHCR was het erkenningspercentage van Chinese asielzoekers in 2010 in België 79%.⁷ Dat percentage, ontegensprekelijk hoog, mag ons echter niet doen vergeten dat er uiteindelijk nog Tibetanen zijn wiens asielaanvraag wordt geweigerd. Wij overlopen de belangrijkste elementen die moeilijkheden met zich meebrengen op basis van de jurisprudentie van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RVV).

I.1.1. Het bewijs van de Tibetaanse origine en de bewijswaarde van documenten

De Tibetaanse asielzoekers vrezen vervolging door de Chinese autoriteiten voornamelijk op grond van hun etnische origine, hun godsdienst of hun politieke overtuiging, reëel of aan hen toegeschreven. Het is dus in het bijzonder belangrijk om op een geloofwaardige manier zijn Tibetaanse origine en zijn Chinese nationaliteit, of zijn afkomst als kind van Tibetaans-Chinese vluchtelingen vast te stellen. Dit kan men met name doen met identiteitsdocumenten (zie punt II in dit dossier) of attesten. Indien de asielzoeker er niet is in geslaagd om documenten met zich mee te nemen op het moment dat hij vluchtte, zal hij moeten proberen om deze te bemachtigen vanuit België, ten minste als men nog contact houdt met personen die in staat zijn om deze documenten te bezorgen.⁸ Indien men geen

¹ CGVS, Asielstatistieken 2011, p. 5, www.cgvs.be/nl/binaries/Asielstatistieken_december_2011_extern_tcm127-158731.pdf.

² CGVS, Jaarverslag 2008, p. 16.

³ CGVS, Jaarverslag 2009, p. 12.

⁴ CGVS, Jaarverslag 2010, p. 7.

⁵ CGVS, Asielstatistieken 2011, p. 12.

⁶ CGVS, Jaarverslag 2010, p. 7.

⁷ UNHCR, *Global trends 2010*, Bijlagen, Tabel 12, www.unhcr.org/globaltrends/2010-GlobalTrends-annex-tables-zip.

⁸ KB van 11 juli 2003 tot regeling van de werking van en de rechtspleging voor het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, art. 9 en 22.

enkele stappen onderneemt, zouden de asielinstanties hem een gebrek aan medewerking aan de procedure kunnen verwijten en hieruit afleiden dat men geen nood heeft aan bescherming.⁹ Fotokopieën worden zelden serieus genomen.¹⁰

Wanneer men originele documenten heeft, valt het echter ook voor dat na een onderzoek door het CGVS (soms door contact met de herkomst- of transitlanden) sommige documenten als vals worden beschouwd. Men moet de aandacht van asielzoekers systematisch vestigen op dit punt: men riskeert de hele procedure op het spel te zetten door documenten te verschaffen waarvan men de afkomst niet kent, of die men niet op een overtuigende manier kan becommentariëren.¹¹ In sommige gevallen wordt er geoordeeld dat de documenten, zonder als vals te worden gekwalificeerd, weinig of geen bewijswaarde hebben. Bijvoorbeeld, een 'green book' van het 'Bureau du Tibet' in België en een attest van de Tibetaanse gemeenschap in België afgeleverd enkel op basis van verklaringen van de persoon, zullen de asielinstanties niet altijd overtuigen van de identiteit.¹² Bovendien bewijst volgens de RVV een foto van de asielaanvrager in een monnikenkleed ook niet noodzakelijk dat hij jarenlang in een klooster zat, aangezien vele boeddhisten tijdelijk in retraite gaan.¹³ Wanneer de bewijswaarde van documenten ter discussie wordt gesteld, zijn de begeleiders genoodzaakt waakzaam te zijn zowel t.o.v. de asielzoeker als de instanties. Het is al voorgevallen dat het CGVS fouten ziet waar er absoluut geen zijn. Zo was het CGVS van oordeel dat het feit dat de geldigheidsduur van een geplastificeerde Chinese identiteitskaart grofweg was gewijzigd met een pen, de authenticiteit van dit document in vraag stelde, en dus ook de Chinese origine van de asielzoeker. Het gezond verstand triomfeerde echter bij de RVV: het wijzigen met een pen van een geplastificeerd document heeft natuurlijk geen invloed op de authenticiteit van de originele kaart, waarvan alle gegevens correct waren en conform met het bestudeerde model door het Cedoca (Centrum voor documentatie en research van het CGVS).¹⁴

Bij gebrek aan documenten met bewijswaarde, zullen de asielinstanties de geloofwaardigheid kunnen beoordelen in functie van de kennis van de asielzoeker over zijn regio van herkomst (geografie, politieke context, prijs van basisvoeding, identificatie van belangrijke lokale persoonlijkheden, prefix van telefoonnummer,...)¹⁵ of over toevluchtsoorden voor Tibetanen op de vlucht in India of Nepal.¹⁶ Bijvoorbeeld, het niet kunnen omschrijven van zijn woning en de fysionomie van de gebouwen in de stad waar hij

---

⁹ RVV nr. 8.956 van 19 maart 2008, punt 3.3; RVV nr. 31.798 van 21 september 2009, punt 3.1.1.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld RVV nr. 59.168 van 1 april 2011, punt 3.2.

¹¹ Zie bijvoorbeeld RRV nr. 8.972 van 19 maart 2008, punt 3.1 en 3.2 (rijbewijs en Chinese 'hukou', boekje van zijn familie); RVV 8.973 van 19 maart 2008, punt 4.1; RVV nr. 31.797 van 21 september 2009, punt 3.2.2.

¹² RVV nr. 21.484 van 16 januari 2009, punt 2.1.2; RVV nr. 38.409 van 9 februari 2010, punt 3.3; RVV nr. 40.065 van 10 maart 2010; punt 3.2.

¹³ RVV nr. 1.733 van 14 september 2007, punt 6.1.

¹⁴ RVV nr. 59.902 van 18 april 2011, punt 3.3.

¹⁵ RVV nr. 4.201 van 28 november 2007.

¹⁶ RVV nr. 31.324 van 9 september 2009, punt 3.8 (weigering omdat hij geen kennis had van de 'Nelen Khang', opvangcentrum in Kathmandu en zijn identiteitsdocument frauduleus werd bevonden).

beweert te zijn geboren, laat de RVV toe om te besluiten dat men daar niet geboren is, zelfs indien men die stad al heeft verlaten toen men 7 jaar was en zijn geboorteplaats bevestigd werd in een 'green boek' afgeleverd door het 'Bureau du Tibet' in België.¹⁷

Zijn identiteit en origine op een geloofwaardige manier aantonen vormt dus een absoluut noodzakelijke etappe. Noodzakelijk, maar niet voldoende: men moet evenzeer duidelijk zijn reisroute kunnen beschrijven, inclusief, en vooral, wanneer men buiten Tibet heeft verbleven alvorens naar België te komen.

I.1.2. Het probleem van 'recent verblijf' in een derde land

Talrijke Tibetaanse asielzoekers hebben soms lange tijd in een derde land (vaak India of Nepal) verbleven, of zijn er geboren als kind van Tibetaans-Chinese vluchtelingen alvorens naar België te vluchten om asiel aan te vragen. Veel Tibetanen, die slecht zijn ingelicht, denken dat ze meer kans zullen maken om een bescherming te verkrijgen als zij deze etappe in hun vluchttraject verbergen. Echter, niets is minder waar! Men moet het onderscheid maken tussen 2 gevallen al naargelang de Chinese nationaliteit is vastgesteld of niet.

In principe, als de Chinese nationaliteit van de asielzoeker vaststaat, moet men enkel de nood aan bescherming m.b.t. China onderzoeken, zelfs al heeft men de subsidiaire bescherming verkregen in een ander land, en dus a fortiori indien men in precaire omstandigheden heeft verbleven in een aangrenzend land.¹⁸ Immers de nood aan bescherming moet ten eerste worden onderzocht in functie van het land van nationaliteit¹⁹ (en niet van het land waarvan men eventueel de nationaliteit zou kunnen aanvragen²⁰). Indien de Chinese nationaliteit vaststaat, is er dus in principe geen reden om een verblijf, zelfs van lange duur, in India of Nepal te verbergen, indien men niet geniet van een officiële en effectieve bescherming in deze landen. Zelfs een lang verblijf in een buurland verhindert dus zeker niet het verkrijgen van de vluchtelingenstatus.²¹ In het geval van Tibetanen, moet men vermelden dat noch India, noch Nepal de Conventie van Genève betreffende vluchtelingen heeft geratificeerd²² en dat een risico op uitwijzing naar China niet is

---

¹⁷ RVV nr. 38.409 van 9 februari 2010, punt 3.3.

¹⁸ RVV nr. 57.123 van 1 maart 2011 dat zegt dat de omstandigheid dat de asielzoeker heeft verbleven in een veilig derde land of in een eerste land van asiel of dat hij kan genieten van een reëel alternatief van vestiging, geen enkele impact heeft, mitsdien deze begrippen geen enkele basis hebben in het Belgisch recht; RVV nr. 61.020 van 6 mei 2011 (het CGVS kan zich niet baseren op een verblijf of een subsidiaire bescherming verkregen door een Rus in Polen om te weigeren om de nood tot bescherming t.o.v. Rusland te onderzoeken).

¹⁹ Dit volgt uit artikel 1.A.2 van de Conventie van Genève, artikel 2, k) van de Richtlijn 2004/83/EG van de Raad van 29 april 2004 ('kwalificatierichtlijn') en artikel 48/4, §1 van de Wet van 15 december 1980. Zie RVV (Algemene Vergadering) nr. 45.395, 45.396 en 45.397 van 24 juni 2010.

²⁰ RVV nr. 44.444 van 31 mei 2010.

²¹ RVV nr. 59.902 van 18 april 2011 (Het verbaasde de rechter dat het CGVS het niet nuttig achtte om de situatie van Chinezen op de vlucht in India te onderzoeken, maar de vluchtelingenstatus toekeende na enkel de vrees t.o.v. China te onderzoeken).

²² Voor een lijst met landen die de Conventie van Genève betreffende vluchtelingen en de geformuleerde reserves hebben geratificeerd: treaties.un.org/doc/Publication/MTDGS/Volume%20I/Chapter%20V/V-2.en.pdf.

uitgesloten.²³ Maatschappelijk werkers en advocaten moeten absoluut de aandacht van hun cliënten vestigen op de negatieve gevolgen van het verbergen van informatie: het verwerpen van het dossier wegens ongeloofwaardigheid of voor fraude.

Als de asielzoeker staatloos is of zijn nationaliteit niet vaststaat, moeten de asielinstanties de nood aan bescherming onderzoeken m.b.t. het land waar de asielzoeker gewoonlijk verblijft.²⁴ Het CGVS kan zich dus niet tevreden stellen met het afwijzen van de aanvraag enkel en alleen gebaseerd op een twijfelachtige nationaliteit, zonder de bescherming m.b.t. het land waar de vreemdelingen gewoonlijk verbleef te onderzoeken.²⁵ Indien de algemene geloofwaardigheid van het vluchtverhaal niet in twijfel wordt getrokken, kunnen de instanties zich niet baseren op de twijfelachtige nationaliteit om de aanvraag af te wijzen. In geval er twijfel bestaat over de Chinese nationaliteit, zouden de instanties de nood aan bescherming t.o.v. bijvoorbeeld India of Nepal moeten onderzoeken. Men zou met name het risico op uitwijzing naar China moeten onderzoeken, en de juridische en praktische mogelijkheden om er bescherming en verblijf te verkrijgen. Nochtans, in de praktijk, als de asielzoeker niet op een duidelijke manier bewijst wat zijn nationaliteit of afkomst is, zullen de asielinstanties zich vaak tevreden stellen met het weigeren van elke bescherming op deze grond, zonder concreet de vrees en risico's op onmenselijke en vernederende behandeling in detail te onderzoeken bij terugkeer.²⁶

I.1.3. Vlucht en reisroute tot België

Voor de asielinstanties is het belangrijk dat men duidelijk en volledig de reisroute kan uitleggen die werd gevolgd om uit het land (van herkomst of transit) te vluchten. Zelfs indien dit element niet kan worden beschouwd als cruciaal in het dossier (in tegenstelling tot de redenen die vervolging doen vreezen bij terugkeer), wordt zijn belang vaak overschat door het CGVS en de RVV, die soms lijken te redeneren dat een leugen over het traject de geloofwaardigheid van het hele verhaal van de asielzoeker kan 'besmetten'. Velen verbergen zekere elementen (vals paspoort, strategieën om te ontsnappen aan grenscontroles,...), omdat ze represailles vrezen van de mensensmokkelaars die hen hebben geholpen om te vluchten. Anderen verbergen dat ze een visum hebben verkregen. Het is echter absoluut tevergeefs en contraproductief om het afleveren van een visum door een ambassade van een EU-land te verbergen.²⁷ De Belgische autoriteiten kunnen dit immers ontdekken door het raadplegen van het Visum Informatiesysteem (VIS), waar alle aanvragen en afgiftes van

---

²³ Zie UK Border Agency, *COI Report China*, 24 augustus 2011, pp. 120-123, beschikbaar op <http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/policyandlaw/coi/china/report-0811.pdf?view=Binary>.

²⁴ Zie voetnoot 19. Deze redenering werd ook bevestigd door 3 arresten van de RVV: nr. 68.863, 68.864 en 68.865 (3 rechters) van 20 oktober 2011.

²⁵ RVV nr. 61.832 van 19 mei 2011.

²⁶ Zie bijvoorbeeld RVV nr. 61.172 van 10 mei 2011, punt 3.5.1 (asielzoeker die zijn verblijf in een klooster in India bewijst, maar niet zijn Chinese nationaliteit).

²⁷ Zie RVV nr. 54.519, 54.520, 54.521 en 54.522 van 18 januari 2011 en RVV nr. 55.029 van 27 januari 2011.

Schengenvisa worden geregistreerd.²⁸ Zo is het asielverzoek van bepaalde Tibetanen afgewezen, voornamelijk omdat ze hadden verzwegen dat zij een visum afgeleverd door Polen, hadden verkregen.²⁹

I.1.4. Individualiseren van de vrees of het risico op ernstige schade

Zelfs indien de Tibetaanse afkomst of de reisroute niet in twijfel worden getrokken, zal de bescherming nog kunnen worden geweigerd omwille van een gebrek aan geloofwaardigheid van het vluchtverhaal of indien de vrees voor vervolging niet is gefundeerd. Volgens de rechtspraak van de RVV volstaat het immers niet om enkel zijn Tibetaanse etnische afkomst vast te stellen of rapporten over de algemene situatie van de Tibetanen over te leggen om internationale bescherming te verkrijgen.³⁰ Men moet een individuele vrees voor vervolging aantonen (voor het vluchtelingenstatuut) ofwel een reëel risico op ernstige schade (voor subsidiaire bescherming). Volgens de RVV: “[wordt] elke asielaanvraag door de asielinstanties individueel onderzocht, het louter verwijzen naar andere asielprocedures en erkende vluchtelingen kan bezwaarlijk verzoekers asielrelaas adstrueren te meer nu miljoenen Tibetanen in de regio leven en niet wordt aangetoond dat deze massaal worden vervolgd, gemarteld en gearresteerd”.³¹ Als men liegt over het in bezit zijn van een Chinees paspoort, is dit voldoende voor de RVV om te besluiten dat er geen vrees bestaat.³² Een vrees gebaseerd op een politiek of religieus engagement dat verdacht blijkt, of onvoldoende om te leiden tot vervolging, zullen beschouwd worden als niet gefundeerd.³³ Geweigerd hebben om een petitie van de Chinese autoriteiten te tekenen tegen de “Dalai-kliek” wanneer niets erop wijst dat men in het bijzonder gevisieerd werd, is niet overtuigend volgens de asielinstanties.³⁴ Bij het CGVS detentie in China inroepen volgend op een verblijf in India, nadat men in de vragenlijst ingevuld bij DVZ reeds had verklaard dat men nog nooit was gearresteerd, laat aan de RVV toe om dit element als niet geloofwaardig te beschouwen.³⁵ Assisteren bij een ceremonie van de Dalai Lama in Europa³⁶ of deelnemen

---

²⁸ Zie Verordening 767/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende het Europees Visuminformatiesysteem (VIS) en de uitwisseling tussen de lidstaten van gegevens op het gebied van visa voor kort verblijf (Verordening VIS) en Verordening 810/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de gemeenschappelijke visumcode (Visumcode).

²⁹ Zie de bovenvermelde drie arresten van 18 januari 2011 en vier arresten nr. 53.563 tot 53.566 van 21 december 2010.

³⁰ Zie talrijke arresten, o.a. RVV nr. 1.733 van 14 september 2007, punt 9 en RVV nr. 54.522 van 18 januari 2011, punt 3.4.

³¹ RVV 54.519 van 18 januari 2011, punt 3.2.2: “elke asielaanvraag door de asielinstanties individueel wordt onderzocht, het louter verwijzen naar andere asielprocedures en erkende vluchtelingen kan bezwaarlijk verzoekers asielrelaas adstrueren te meer nu miljoenen Tibetanen in de regio leven en niet wordt aangetoond dat deze massaal worden vervolgd, gemarteld en gearresteerd”.

³² Bovenvermelde RVV-arresten van 18 januari 2011, 21 december 2010 en RVV nr. 51.905 en 51.906 van 29 november 2010.

³³ Bijvoorbeeld RVV nr. 31.318 van 9 september 2009, punt 4.3.

³⁴ RVV nr. 55.029 van 27 januari 2011 (de asielzoeker had gelogen over het bestaan van het paspoort, waaraan waarschijnlijk veel gewicht is gegeven).

³⁵ RVV nr. 54.522 van 18 januari 2011, punt 3.3.

³⁶ Bovenvermelde RVV-arresten van 21 december 2010 en 18 januari 2011.

aan een manifestatie voor Tibet³⁷ is op zich niet voldoende om te besluiten dat de Chinese autoriteiten hiervan op de hoogte zijn en om internationale bescherming te verkrijgen.

I.1.5. Belangrijke bronnen van informatie om asielaanvragen van Tibetanen te ondersteunen

Zelfs indien rapporten van NGO's, internationale organisaties en verdedigers van mensenrechten niet voldoende zijn om een vrees vast te stellen, is het toch aangewezen om recente bronnen te consulteren over de lokale context en de link te leggen met de situatie van de asielzoeker. De dienst 'Planet Search' van Vluchtelingenwerk Vlaanderen kan hulp bieden bij het ondernemen van doelgericht onderzoek in verband met het profiel van de asielzoeker (www.vluchtelingenwerk.be/landeninfo/index.php).

Mensen in de praktijk kunnen natuurlijk ook altijd bronnen consulteren zoals www.ecoi.net of www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain.

De 'Vraag – antwoord' documenten van asiendiensten in andere landen, bieden ook veel informatie betreffende de Tibetaanse situatie. Terug te vinden via Refworld, of de websites van de diensten zelf: www.mrt-rrt.gov.au/ (Refugee Review Tribunal Australië), www.irb-cisr.gc.ca/eng/pages/index.aspx (Immigration and Refugee Board Canada).

Er bestaan daarnaast ook enkele gespecialiseerde websites over Tibet, met name www.tibetjustice.org; (website van het Tibet Justice Centre); www.tibet.net (website van de 'Central Tibetan Administration'); www.tcv.org.in (Tibetan Children's Village); www.tchrd.org (Tibetan Centre for Human Rights and Democracy); www.tibet.org (Tibet Online); www.tibetnetwork.org (International Tibet Network).

I.1.6. Besluit

Ondanks een groot aantal erkenningen, stelt men vast dat enkele asielzoekers toch nog worden afgewezen, omdat ze de asielinstanties niet kunnen overtuigen van de realiteit van hun vrees. Tot besluit, de raad die men kan geven aan mensen in de praktijk die geconfronteerd worden met Tibetaanse asielzoekers, is identiek aan de raad voor alle andere asielaanvragen: vestig de aandacht op het belang van het leveren van geloofwaardige bewijzen (zowel over de identiteit als over het motief van de vrees) en niet te liegen, noch over de reisroute, noch over een eventueel paspoort of een verblijf in een transitland. Men moet stap per stap te werk gaan om volgende elementen proberen vast te stellen:

- de Chinese nationaliteit (of afkomst als kind van Tibetaans-Chinese vluchtelingen) en de Tibetaanse origine;
- het vluchttraject met eventueel verblijf in transitlanden en de onmogelijkheid om ginds een duurzame bescherming te verkrijgen;
- de omstandigheden van de vlucht naar Europa;

---

³⁷ RVV nr. 51.509 van 29 november 2010, punt 3.3.

- de redenen (met name politiek, religieus en andere) die een vrees voor vervolging kunnen staven.

I.2. Staatloosheid

Een staatloze is *“een persoon die door geen enkele Staat, krachtens diens wetgeving, als onderdaan wordt beschouwd”*, volgens artikel 1 van de Conventie van New York betreffende de Status van Staatlozen van 28 september 1954. De staatlozen genieten van een bescherming in de landen die deze conventie hebben geratificeerd, waaronder België.³⁸

Jammer genoeg is de procedure tot erkenning van staatloosheid nog maar weinig bekend bij vele mensen in de praktijk. Daarom zijn talrijke vreemdelingen staatloos zonder het te weten en zonder dat mensen de aandacht vestigen op de bescherming die zij zouden kunnen krijgen. Wij herhalen hier slechts enkele basisprincipes in verband met de situatie van Tibetanen.³⁹

I.2.1. Hoe staatloosheid bewijzen?

Een persoon die het statuut van staatloze wil verkrijgen, moet bewijzen dat hij geen enkele nationaliteit bezit. Het betreft hier een negatief bewijs, dus moeilijk te leveren. Bijgevolg moet zulk bewijs op een redelijke wijze worden beoordeeld door de rechtbank. *“De staatlozen hebben uiteraard geen vaderland en kunnen derhalve ook geen steun van hun nationale regering krijgen, met name voor paspoorten of getuigschriften”*.⁴⁰ Meest voor de hand liggend is dat men bewijst dat men niet of niet meer valt onder de voorwaarden om de nationaliteit van een Staat te verkrijgen.⁴¹ De rechtspraak stelt hieromtrent: *“Op de verzoeker rust de bewijslast aan te tonen dat hij door geen enkele staat als onderdaan wordt beschouwd. Hierbij is niet vereist dat de verzoeker aantoont dat hij niet de nationaliteit heeft van gelijk welke staat in de wereld, maar wel van die staten waarmee hij een band heeft. Meer bepaald dient de verzoeker te bewijzen dat hij noch de nationaliteit heeft van de staat waar hij is geboren, noch de nationaliteit van zijn ouders, noch deze van de staat of staten waar hij verblijft of heeft verbleven.”*⁴²

³⁸ Wet van 12 mei 1960 (Staatsblad, 10 augustus 1960).

³⁹ Een aanrader als praktische gids (enkel in het Nederlands, en zover wij weten zonder Frans equivalent): *Staatlozen: nergens en nooit onderdaan, overal en altijd vreemdeling. Praktijkgerichte handleiding*, Team rechtspositie van de integratiedienst, Stad Gent, januari 2007, 96 p., beschikbaar op <http://www.gent.be/docs/Departement%20bevolking%20en%20Welzijn/Integratiedienst/Map%20Staatlozen/Handleiding%20staatlozen.pdf>

⁴⁰ Wetsvoorstel ter goedkeuring van de Conventie betreffende de status van staatlozen en bijlagen, ondertekend in New York op 28 september 1954, Doc. Parl., Senaat, sessie 1959-1960, zitting van 17 maart 1960, nr. 224, p. 2.

⁴¹ Volgens artikel 2 van de Conventie van Den Haag van 12 april 1930 nopens zekere vragen betreffende de wetsconflicten inzake nationaliteit: *“Iedere vraag of een persoon de nationaliteit van een Staat bezit, moet worden beantwoord overeenkomstig de wetgeving van deze Staat.”* (Geratificeerd door de Belgische wet van 20 januari 1939, Staatsblad 13 augustus 1939).

⁴² Rb. Gent, 4 maart 2010, nr. 09/1147/B (niet gepubliceerd) en Rb. Gent, 6 oktober 2011, nr. 11/717/B (niet gepubliceerd).

Een Tibetaan zal bijgevolg moeten aantonen dat hij de Chinese nationaliteit niet of niet meer bezit. Dat zal het geval zijn indien men niet of niet meer de voorwaarden vervult vastgelegd in de wet betreffende de Chinese nationaliteit.⁴³ Maar in enkele gevallen zou men ook van de praktijk van de Chinese staat kunnen afleiden dat de persoon niet meer erkend wordt als Chinese burger, zelfs indien men niet formeel van zijn nationaliteit werd ontdaan. Bijvoorbeeld als de ambassade weigert om een laissez-passer af te leveren die een terugkeer van een uitgewezen asielzoeker naar China mogelijk zou maken, een quasi-systematische praktijk,⁴⁴ zou men kunnen overwegen dat de autoriteiten hem voortaan zijn hoedanigheid als Chinese burger weigeren.⁴⁵ Volgens informatie van het CGVS, bekomen door het openbaar ministerie in kader van een verzoek tot erkenning als staatloze, *“hebben alle Tibetanen, die in China geboren zijn, de Chinese nationaliteit”*. In casu⁴⁶ lag het bewijs dat verzoeker in China geboren is niet voor, en kon uit geen enkel element afgeleid worden dat verzoeker door enige staat erkend zou zijn. Anderzijds, kan er *“gezien de zeer gespannen situatie tussen China en Tibet van een Tibetaan niet verwacht worden dat hij zich aanbiedt op de Chinese ambassade om er een paspoort te krijgen”*⁴⁷.

Het merendeel van Tibetaanse asielzoekers die doorgereisd zijn via Nepal na 1989, leefde er zonder legaal verblijf en in zeer precaire omstandigheden. De kans dat zij er de Nepalese nationaliteit zouden verkrijgen, is dus zeer klein. Zij die arriveerden vóór 1989 hebben in theorie de Nepalese nationaliteit kunnen verkrijgen.⁴⁸ In de praktijk blijken echter praktische en administratieve moeilijkheden, en discriminatoire praktijken van de Nepalese overheid soms onoverkomelijke obstakels. Bovendien worden de kinderen gekomen na 1989 alle verblijfsdocumenten en het Nepalese burgerschap geweigerd, zelfs indien hun ouders gevlucht waren vóór die datum.⁴⁹ Volgens informatie van het CGVS, ingewonnen door het openbaar ministerie in kader van een verzoek tot erkenning van staatloosheid, blijkt dat *“naar Nepalees recht het voor Tibetanen enkel mogelijk is de Nepalese nationaliteit te verwerven als zij zijn geboren voor het ‘einde van half april 1990’ en sedert hun geboorte permanent in Nepal hebben gewoond én een nationaliteitsaanvraag hebben gedaan tussen 26 november 2006 en 26 november 2008”*⁵⁰. In India krijgen talrijke Tibetanen geen enkel document en worden zij beschouwd als illegale migranten zonder mogelijkheid om de

---

⁴³ Voor de Engelstalige tekst van de wet betreffende de Chinese nationaliteit, *Nationality Law of the People's Republic of China*, Law No. 71, 10 september 1980, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b577c.html>.

⁴⁴ Het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, *Jaarverslag Migratie 2010*, p. 111 en voetnoot 263.

⁴⁵ *Staatlozen: nergens en nooit onderdanen, overal en altijd vreemdeling. Praktijkgerichte handleiding*, op. cit., p. 29.

⁴⁶ Rb. Gent, 6 oktober 2011, nr. 11/717/B.

⁴⁷ RB. Gent, 4 maart 2010, nr. 09/1147/B.

⁴⁸ Engelstalige tekst van de wet betreffende de Nepalese nationaliteit: *Nepal Citizenship Act 2063 (2006)*, Act No. 25 of the year 2063 (2006), 26 November 2006, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4bbca97e2.html>.

⁴⁹ Refugees International, *Nationality Rights for All: A Progress Report and Global Survey on Statelessness*, 11 maart 2009, p. 41, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49be193f2.html>; UNHCR, *Mapping Statelessness in The United Kingdom*, 22 november 2011, p. 24, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4ecb6a192.html>.

⁵⁰ Rb. Gent, 6 oktober 2011, nr. 11/717/B.

Indische nationaliteit te bekomen,⁵¹ zelfs wanneer ze op het grondgebied worden getolereerd.⁵² De wetgeving die in theorie toelaat om de Indische nationaliteit te verkrijgen na 10 jaar verblijf op het grondgebied, blijft dode letter voor de Tibetanen.⁵³

Wat indien de persoon op het ogenblik geen nationaliteit heeft, maar uiteindelijk er toch één zou kunnen verkrijgen indien men enkele administratieve stappen zou ondernemen in een of andere staat? Volgens het Hof van Cassatie is de Conventie van 1954 betreffende de status van staatlozen “van toepassing op al degenen die geen nationaliteit bezitten” en “kan de erkenning als staatloze niet worden geweigerd om reden dat de betrokkene niet het bewijs kan leveren dat hij niet in aanmerking komt voor een andere nationaliteit.”⁵⁴ Naar onze mening geldt deze redenering evenzeer in het geval van verlies van nationaliteit welke hier het geval is, en zelfs nadat men zijn nationaliteit vrijwillig opgeeft.⁵⁵ De Tibetanen die aantonen dat zij hun Chinese nationaliteit hebben verloren door een vrijwillige handeling zouden dus nog steeds aanspraak kunnen maken op de status van staatloze. De rechtspraak is soms echter strikter.⁵⁶

De kandidaat-staatlozen van Tibetaanse origine zouden kunnen proberen om een bewijs te verkrijgen bij de Indische en Nepalese⁵⁷ ambassade, dat attesteert dat zij niet erkend zijn als onderdanen van die landen. Als de ambassade weigert zo’n document af te leveren, kan men natuurlijk niet besluiten dat deze persoon niet staatloos zou zijn. Zo’n weigering kan omwille van verschillende factoren zijn (legale of administratieve obstakels, bijvoorbeeld in verband met de onbevoegdheid van de diplomatieke post om documenten af te leveren, slechte wil, onbegrip,...). In dat geval kan men, nadat men de procedure is opgestart, vragen

---

⁵¹ Engelstalige tekst van de wet betreffende de Indische nationaliteit: *Citizenship Amendment Act, 2003; Citizenship Rules, 1956; Citizenship (Registration of Citizens and Issue of National Identity Cards) Rules, 2003*, 7 januari 2004, beschikbaar op www.unhcr.org/refworld/docid/410520784.html.

⁵² Julia Meredith Hess, “Statelessness and the State: Tibetans, Citizenship, and Nationalist Activism in a Transnational World”, *International Migration*, Vol. 44 (1), 2006, p. 82, geciteerd door UK Border Agency, COI Report China, 24 augustus 2011, p. 119, beschikbaar op www.ukba.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/policyandlaw/coi/china/report-0811.pdf?view=Binary.

⁵³ Zie de standpunten van verschillende organisaties, waaronder UNHCR en de ambassade van de Verenigde Staten in New Delhi, geciteerd door het Tibet Justice Center, *Tibet’s Stateless nationals II : Tibetan refugees in India*, september 2011, p. 57, www.tibetjustice.org/reports/stateless-nationals-ii/stateless-nationals-ii.pdf.

⁵⁴ Cass. 27 september 2007, nr. C.06.0390.N, www.juridat.be

⁵⁵ Volgens Sylvie Sarolea moet men, wanneer een persoon staatloos is, de situatie verhelpen, ongeacht de verantwoordelijkheid van de persoon over deze hoedanigheid. (L’apatridie: du point de vue interétatique au droit de la personne, *RDE*, 1998, p. 197); Volgens de Slotakte van de Conventie van New York van 1954: Wanneer zij de redenen waarom een persoon afstand heeft gedaan van de bescherming van een staat waarvan hij een onderdaan is, als gegronde beschouwen, beschouwen de contracterende staten als gunstig de mogelijkheid om ook aan deze persoon de behandeling te verlenen die de Conventie verleent aan staatlozen, Verenigde Naties, *Recueil des Traités*, 1960, nr. 5158, p. 123, beschikbaar op www.unhcr.fr/4b151d05e.html; Zie ook de geciteerde referenties in *Staatlozen: nergens en nooit onderdaan, overal en altijd vreemdeling. Praktijkgerichte handleiding*, op. cit., pp. 22- 23.

⁵⁶ Zie de referenties geciteerd in *Staatlozen: nergens en nooit onderdaan, overal en altijd vreemdeling. Praktijkgerichte handleiding*, op. cit., p. 25. Deze gaan echter wel vooraf aan het Cassatie-arrest van 27 september 2007 (zie hierboven).

⁵⁷ Zie ook supra omtrent bepalingen Nepalese nationaliteitswetgeving; Rb. Gent, 6 oktober 2011, nr.11/717/B.

dat het parket de ambassades hierover ondervraagt via de bemiddeling van de FOD Buitenlandse Zaken.⁵⁸ De Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent diende in 2010⁵⁹ echter nog vast te stellen dat het zeer moeilijk is voor Tibetanen om de Indische of Nepalese nationaliteit te bekomen.

1.2.2. Hoe kan je een staatloosheidsprocedure indienen en opvolgen?

In tegenstelling tot wat algemeen aangenomen wordt, is het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen niet bevoegd om het statuut van staatloze toe te kennen, maar enkel om identiteits- en reisdocumenten af te leveren aan diegenen die erkend werden.⁶⁰ Aangezien geen enkele administratieve of gerechtelijke instantie specifiek werd aangewezen door de wet, moet men de procedure indienen bij de Rechtbank van Eerste Aanleg van de hoofdverblijfplaats van de verzoeker.⁶¹ In de praktijk is de tussenkomst van een advocaat onontbeerlijk.⁶² Het parket zal het dossier bestuderen en een advies geven aan de rechter,⁶³ die vrij is om dit al dan niet te volgen. In geval een weigering door de rechtbank, kan men een beroep indienen bij het Hof van Beroep (en bij het Hof van Cassatie indien men van mening is dat het Hof van Beroep de wet of de Conventie van New York verkeerd heeft geïnterpreteerd⁶⁴).

1.2.3. Wanneer een staatloosheidsprocedure best indienen?

De vraag van staatloosheid wordt maar zeer zelden aangesneden bij het begin van het verblijf van de vreemdeling in België. Weinig advocaten en maatschappelijk werkers kennen deze materie goed en nog minder hebben de reflex om deze piste voor te stellen aan de asielzoeker. Velen verkiezen ook om niet verschillende procedures opeen te hopen en overwegen slechts staatloosheid wanneer de asielprocedure negatief werd afgesloten. De wet voorziet geen enkele termijn voor het indienen van de procedure van staatloosheid, maar het ogenblik van het indienen kan belangrijke praktische en juridische gevolgen hebben. Het indienen van een verzoekschrift voor staatloosheid zou een belangrijke invloed kunnen hebben op de behandeling van de asielaanvraag indien die nog steeds loopt. Immers, zoals hierboven besproken, de vrees voor vervolging wordt onderzocht m.b.t. het land waarvan de asielzoeker de nationaliteit heeft. Voor de Tibetanen waarvan het vaststaat

---

⁵⁸ Zie, Rb. Brussel, 7 december 2006 (Armeense minderheid in Azerbeidzjan), beschikbaar op www.kruispuntmi.be/uploadedFiles/Vreemdelingenrecht/Rechtsspraak/Rechtspraak/HvB%20Bxl%207-12-06.pdf.

⁵⁹ Rb. Gent, 4 maart 2010, nr. 09/1147/B.

⁶⁰ Wet van 15 december 1980, art. 57/6 al. 1, 8°.

⁶¹ *Staatlozen: nergens en nooit onderdaan, overal en altijd vreemdeling. Praktijkgerichte handeling*, op. cit., p. 37 en de geciteerde referenties in voetnoot 15. Volgens de dominante rechtspraak wordt de procedure ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift (Brussel, 24 februari 2000, RDE, 2000, pr. 107, noot Sylvie Sarolea).

⁶² De advocaat heeft er alle belang bij om zich in te lichten over de praktijk bij de bevoegde rechtbank. Het is voorzichtiger om een verzoekschrift in te dienen voor elke persoon afzonderlijk, zelfs voor een koppel (*Staatlozen: nergens en nooit onderdaan, overal en altijd vreemdeling. Praktijkgerichte handleiding*, op. cit., p. 39 en geciteerde referenties).

⁶³ Artikel 138, al. 2 van het Gerechtelijk wetboek.

⁶⁴ De tussenkomst van een advocaat voor het Hof van Cassatie is onontbeerlijk, eventueel aangesteld door het Bureau voor Juridische Bijstand van het Hof (zie www.cassonline.be/easycms/rechtsbijstand).

dat zij de Chinese nationaliteit hebben, zal het China betreffen. Maar voor de Tibetaanse asielzoekers die verklaren of erkend zijn als staatloos, zal de vrees voor vervolging worden onderzocht m.b.t. het land “*waar hij vroeger gewoonlijk verbleef*”.⁶⁵ Indien de Tibetaan die zich zonder nationaliteit verklaart, enkele jaren in India of Nepal heeft verbleven, is het niet uitgesloten dat de asielinstanties de vrees tot vervolging (of het risico op ernstig nadeel) onderzoeken m.b.t. een van deze landen en niet meer m.b.t. China.⁶⁶

Voorzichtigheid is geboden en het loont de moeite om de raad in te winnen van specialisten alvorens een procedure tot erkenning als staatloze in te dienen.

1.2.4. Geen recht op automatisch verblijf voor erkend staatlozen

In tegenstelling tot een erkend vluchteling wordt er geen enkel verblijfsrecht toegekend aan een vreemdeling die erkend is als staatloze in België. De erkend staatloze die geen verblijfstitel heeft op een andere basis, heeft op dit ogenblik geen andere keuze dan een aanvraag tot regularisatie van zijn verblijf in te dienen op grond van artikel 9bis van de Vreemdelingenwet. Volgens het Grondwettelijk Hof zou de wet een verblijfsrecht moeten voorzien voor “*de erkend staatlozen van wie wordt vastgesteld dat zij buiten hun wil hun nationaliteit hebben verloren en die aantonen dat zij geen wettige en duurzame verblijfstitel kunnen verkrijgen in een andere Staat waarmee zij banden zouden hebben*”.⁶⁷ De afwezigheid van een verblijfsrecht voor erkend staatlozen die voldoen aan deze voorwaarden is discriminatoir t.o.v. de situatie van erkend vluchtelingen die wel automatisch genieten van een verblijfsrecht in functie van hun status.

Het regeringsakkoord voorziet dat de procedure om het statuut van staatloze toe te kennen voortaan tot de bevoegdheid van het CGVS zal behoren en tot gevolg zal hebben dat een tijdelijke verblijfsvergunning wordt afgegeven.⁶⁸ Maar we zullen waarschijnlijk een tijdje moeten wachten vooraleer dit in de praktijk zal worden omgezet.⁶⁹ In afwachting kunnen staatlozen die beantwoorden aan de voorwaarden opgesteld door het Grondwettelijk Hof, proberen om gelijkaardige rechten als diegene waarvan de erkend vluchtelingen genieten te verkrijgen voor de rechtbank, in bijzonder met betrekking tot gezinsbijslag.⁷⁰

---

⁶⁵ Artikel 1, A, al. 2 van de Conventie van Genève van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen. Hetzelfde is van toepassing voor het risico op ernstig nadeel verbonden met subsidiaire bescherming (artikel 48/4 van de wet van 15 december 1980).

⁶⁶ Over deze hypothese, zie UNHCR, *Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees*, december 2011, para. 101-105, beschikbaar op www.unhcr.org/refworld/docid/4f33c8d92.html.

⁶⁷ Grondwettelijk Hof nr. 1/2012 van 11 januari 2012 en nr. 198/2009 van 17 december 2009, beschikbaar op www.const-court.be.

⁶⁸ Ontwerpverklaring over het Algemeen Beleid, 1 december 2011, p. 135.

⁶⁹ BCHV, Verslag van de contactvergadering van 10 januari 2012, punt 20, beschikbaar op cbar-bchv.be/LinkClick.aspx?fileticket=Fk1nQKyBTX8%3d&tabid=219&mid=953&language=nl-NL.

⁷⁰ Grondwettelijk Hof nr. 1/2012 van 11 januari 2012.

II. Bijzondere problemen rond identiteitsbewijs en aflevering van verblijfstitels bij de gemeente

II.1. Verschillende identiteitsdocumenten bij Tibetanen

Afhankelijk van de herkomstregio (komende uit Tibet (China), India of Nepal) kunnen Tibetanen verscheidene documenten betreffende de identiteit of afkomst in hun bezit hebben:

Komende uit Tibet (China)

Tibetanen afkomstig uit Tibet (China) zouden in het bezit kunnen zijn van ofwel een Shen Fen Sen (identiteitskaart) ofwel een Hukou (familieboekje) die de afkomst uit Tibet kan aantonen. Daarnaast kan het ook belangrijk zijn om de originele geboorteakte uit China bij te hebben. Andere documenten die uw afkomst uit Tibet (China) bewijzen, kunnen eveneens helpen.

Opgelet! Originele documenten uit het buitenland moeten vertaald en gelegaliseerd zijn (zowel door de nationale overheid als door de Belgische diplomatieke post ter plaatse), anders worden ze niet aanvaard door de gemeente. Net deze legalisatie procedure kan wel eens voor problemen zorgen bij Tibetanen uit China. Deze documenten kunnen dan wel voorgelegd worden bij de dienst vreemdelingenzaken, maar zullen niet geaccepteerd worden bij de gemeente (voor bijvoorbeeld een aanvraag tot huwelijk of wettelijke samenwoning).

Komende uit India

Registration Certificate (RC)

Tibetanen, die ofwel geboren zijn in India ofwel hier jaren verbleven, zouden in het bezit kunnen zijn van een origineel Registration Certificate (RC) uit India. Dit document is een Indisch verblijfsdocument, met een geldigheidsduur van tussen de 6 maanden en 1 jaar. De Indische wetgeving voorziet weliswaar dat dit Registration Certificate wordt afgeleverd aan de Indische overheid wanneer men een Identity Certificate (reisdocument afgegeven aan Tibetanen in India) bekomt, of wanneer men het land verlaat. Toch blijkt in de praktijk dat nog redelijk veel Tibetanen hun authentiek RC in hun bezit kunnen hebben.

Identity Certificate (Yellow ID)

Het Yellow ID is een reisdocument dat door de Indische overheid kan worden afgegeven aan Tibetanen, met wettig verblijf in India. De Tibetanen die dit document wensen aan te vragen, vragen hiervoor ondersteuning aan de Central Tibetan Administration (Tibetaanse overheid in ballingschap) te Dharamsala. Dit reisdocument laat Tibetanen toe om India te verlaten en dus een visum aan te vragen voor het land waar zij naartoe wensen te gaan, alsook om terug

te keren naar India mits in het reisdocument een 'NORI' (No Objection to Return to India) werd aangebracht én zij een terugkeervisum van de Indische ambassade in het land van toekomstig verblijf verkrijgen. Dit terugkeervisum kan enkel aangebracht worden in een geldig Yellow ID. De meeste Yellow ID's hebben een geldigheidsduur van 2 jaar, maar het kan een geldigheidsduur hebben tot 10 jaar⁷¹.

Geboorteakte

Tibetanen die geboren zijn in India kunnen in het bezit zijn van ofwel een Indische geboorteakte ofwel een geboorteakte afgeleverd door de Central Tibetan Administration. De geboorteakte van de Tibetaanse administratie wordt in bepaalde gevallen erkend door de Indische overheid, met name voor het afleveren van Indische verblijfsdocumenten aan Tibetanen, indien zij geboren zijn in India vóór 30 oktober 2002. Na deze datum gelden enkel Indische geboorteakten.⁷² De Indische geboorteakte, is een officieel buitenlands document en kan dus gebruikt worden in officiële procedures in België, mits ze vertaald is en voorzien van een apostille.

De geboorteakte van de Central Tibetan Administration wordt – ondanks de erkenning door de Indische overheid – niet officieel internationaal erkend, en dus ook niet door de Belgische autoriteiten.

Andere documenten afgeleverd door de Tibetaanse overheid

Schoolattesten van de Tibetaanse scholen in India, attesten van woonst in de Tibetan Settlements, het 'Green Book' (dit boekje bevat de volgende gegevens: de identiteitsgegevens, de jaarlijkse financiële bijdragen, enz. Tibetanen in het bezit van dit boekje zijn kiesgerechtigd wanneer er verkiezingen door de Tibetaanse overheid in ballingschap wordt georganiseerd⁷³.), enz.

Affidavits

Dit zijn Indische attesten, afgeleverd door de Indische rechtbank of notaris, met het oog op bewijzen van ongehuwdheid, geboorte, etc. Deze documenten kunnen vergeleken worden met de akten van bekendheid die in België verkregen kunnen worden via een gerechtelijke procedure.

Opgelet! Originele documenten uit het buitenland moeten vertaald en gelegaliseerd zijn. Voor documenten uit India is de apostille procedure voorzien⁷⁴. Deze procedure is enkel

---

⁷¹ Tibet Justice Center, September 2011, *Tibet's Stateless nationals II: Tibetan refugees in India*, p. 48; RRT Australia, 6 november 2009, *RRT Research response, IND35487*.

⁷² Zie: *Circular of 30 october 2002*, Ministry of Home Affairs, Foreigners Division, India, F.No25022/43/01-F.VII(F.IV) Vol IV; *Guidelines of 27 june 2005*, Ministry of Home Affairs, Foreigners Division, India, F-No.25022/79/2003-FIV.

⁷³ RVV nr. 21.484 van 16 januari 2009, pt 2.1.2. "Het 'green book' wordt uitgegeven door de Tibetaanse regering in ballingschap zodat het geenszins een bewijs vormt van verzoekers beweerd Chinese nationaliteit".

⁷⁴ Zie website Indische overheid – Ministry of External Affairs: www.mea.gov.in/mystart.php?id=8801.

mogelijk voor de Indische documenten. Documenten uitgegeven door de Tibetan Central Administration kunnen noch gelegaliseerd noch voorzien worden van een apostille.

Komende uit Nepal

Tibetanen die geboren zijn in Nepal, ofwel hier jaren verbleven, zouden in het bezit kunnen zijn van een origineel Registration Certificate (RC) uit Nepal.

Een originele geboorteakte kan eveneens een begin van bewijs van afkomst/identiteit vormen.

Opgelet! Originele documenten uit het buitenland moeten vertaald en gelegaliseerd zijn (zowel door de nationale overheid als door de Belgische diplomatieke post ter plaatse), anders worden ze niet aanvaard door de Belgische autoriteiten in België.

II.2. Het is belangrijk de vermelding 'decl.' te laten schrappen. Hoe kan je dit aanvragen?

Indien men geen nationaal paspoort of identiteitskaart kan voorleggen op het moment van de inschrijving in het register na een machtiging tot verblijf bekomen te hebben van de DVZ, zal de gemeente de persoon inschrijven volgens de gegevens die vermeld staan in de beslissing van de dienst vreemdelingenzaken. De vermelding 'decl.'⁷⁵(zie ook punt III.2) wordt dan achter de persoonsgegevens op de verblijfstitel vermeld. Deze vermelding zal blijven staan, zolang de vreemdeling geen officieel document kan voorleggen dat bevestigt dat de persoonsgegevens op zijn verblijfskaart correct zijn. Met dit officieel document, wordt meestal een geldig nationaal paspoort of reisdocument bedoeld.

Voor de Tibetanen die afkomstig zijn uit India of Nepal wordt echter ook het origineel Registration Certificate aanvaard. Indien zij hun origineel Registration Certificate kunnen voorleggen op de gemeente, kunnen zij dus ook vragen om de vermelding 'decl.' te laten schrappen. Tibetanen die afkomstig zijn uit China, moeten ofwel een nationaal paspoort, een Shen Fen Sen of Hukou voorleggen op de gemeente, met het verzoek tot schrapping.

De gemeente zal het verzoek tot aanpassing doorsturen naar de Dienst Vreemdelingenzaken die een beslissing zal nemen en instructies zal opsturen naar de gemeente. Niet elke gemeente is op de hoogte dat, ook andere documenten dan een paspoort, aanvaard kunnen worden om de schrapping van 'decl.' aan te vragen bij de Dienst Vreemdelingenzaken. Een contact name met de dienst Fraude van de Dienst Vreemdelingenzaken verschaft hen normaal gezien alle nodige informatie. De termijn waarbinnen de Dienst Vreemdelingenzaken een beslissing moet nemen in deze verzoeken, is niet wettelijk bepaald. In de praktijk blijkt dat dit proces toch ettelijke maanden in beslag kan nemen.

---

⁷⁵ 'decl.' ofwel 'declaration' betekent dat deze persoonsgegevens werden neergeschreven op 'verklaring van de betrokkene' waarbij deze verklaringen niet gestaafd worden door enig, officieel document.

II.3. Hoe kan je een fout in de persoonsgegevens (naam, geboorteplaats of datum) laten verbeteren?

Volgens de administratieve onderrichtingen⁷⁶ moeten de gemeenten de gegevens overnemen die op volgende documenten voorkomen, in de volgorde van de lijst:

- paspoort of nationaal identiteitsbewijs⁷⁷;
- indien vorige documenten ontbreken, een akte van de burgerlijke stand (geboorteakte of huwelijksakte);
- indien vorige documenten ontbreken, de beslissing van de DVZ dat het verblijf toekent.

Indien de vreemdeling vaststelt dat de gegevens *“onnauwkeurig, onvolledig, onjuist of overbodig blijken”*, kan hij of zij een rechtzetting hiervan vragen. Zie hier het verloop van de procedure:

- indiening van de aanvraag tot verbetering bij de gemeente, met levering van *“alle bewijselementen die belangrijk genoeg zijn om in aanmerking te worden genomen”*⁷⁸;
- de vreemdeling wordt gehoord indien hij of zij hierom verzoekt;
- gevolg door de gemeente binnen de 15 dagen door het versturen van een document met de gewijzigde gegevens ofwel door een schriftelijke en gemotiveerde weigering van verbetering.⁷⁹

De toegang tot en de verbetering van de gegevens van de registers en van elektronische identiteitsdocumenten⁸⁰ zijn gratis.

Wat wordt verstaan onder *“alle bewijselementen die belangrijk genoeg zijn om in aanmerking te worden genomen”* is tot nu toe echter niet duidelijk.⁸¹ De Dienst

---

⁷⁶ Nr. 38, p. 18 van de onderrichtingen vreemdelingen.

⁷⁷ Ter aanvulling melden we dat voor EU-burgers een kopie van de identiteitsdocumenten wordt genomen zodat de Centrale dienst voor de bestrijding van valsheden van de Federale Politie de stukken kan controleren eventuele vervalsingen kan opsporen door contact op te nemen met de betreffende Europese staten. De gemeente heeft niet het recht de inschrijving op te schorten of te weigeren tijdens het onderzoek (nr. 34-35, p. 17 van de onderrichtingen vreemdelingen).

⁷⁸ Artikel 8 van het KB van 16 juli 1992 betreffende het recht op toegang tot de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister en betreffende het recht op verbetering van deze registers.

⁷⁹ *Ibid.*

⁸⁰ Zie de artikelen 1 en 2 van het Koninklijk Besluit van 5 juni 2004 tot vaststelling van het stelsel van de rechten tot inzage en verbetering van de gegevens die op elektronische wijze opgeslagen zijn op de identiteitskaart en van de informatiegegevens die zijn opgenomen in de bevolkingsregisters of in het Rijksregister van de natuurlijke personen (bepalingen gelijkaardig aan het bovenvermelde KB van 16 juli 1992 betreffende het recht op toegang). De informatie van het Rijksregister kan worden ingezien volgens de procedure opgenomen in het KB van 3 april 1984 betreffende de uitoefening van het recht op toegang door de personen ingeschreven in het Rijksregister van de natuurlijke personen en zijn onmiddellijk toegankelijk op de site <http://mijndossier.rn.fgov.be/>, via een elektronische kaartlezer.

⁸¹ De omzendbrief van 7 oktober 1992 betreffende het houden van de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister licht in artikel 107M1 de situatie wel enigszins toe: 1° stelt dat het KB van 16 juli 1992

Vreemdelingenzaken aanvaardt sinds kort voor de Tibetanen afkomstig uit India of Nepal het Registration Certificate om de aanvraag tot wijziging van de gegevens in te dienen. Naast hun Registration Certificate moeten zij ook een attest van het Bureau du Tibet te Brussel neerleggen. Ze verstuurd hiervoor instructies naar de gemeenten om het RC te aanvaarden bij zo een aanvraag.

Tibetanen die afkomstig zijn uit India of Nepal en die hun origineel Registration Certificate (RC) neerleggen op de gemeente, kunnen dus vragen om fouten in hun naam, geboorteplaats of –datum te laten verbeteren. De gemeente zal dit verzoek doorsturen naar de Dienst Vreemdelingenzaken die een beslissing zal nemen en instructies zal opsturen naar de gemeente. De termijn waarbinnen de Dienst Vreemdelingenzaken een beslissing moet nemen in deze verzoeken, is niet wettelijk bepaald. In de praktijk blijkt dat dit proces toch ettelijke maanden in beslag kan nemen.

Tibetanen die afkomstig zijn uit China, moeten een nationaal paspoort voorleggen op de gemeente, met het verzoek tot aanpassing. De gemeente zal dit verzoek doorsturen naar de Dienst Vreemdelingenzaken die een beslissing zal nemen en instructies zal opsturen naar de gemeente. De termijn waarbinnen de Dienst Vreemdelingenzaken een beslissing moet nemen in deze verzoeken, is niet wettelijk bepaald. In de praktijk blijkt dat dit proces toch ettelijke maanden in beslag kan nemen.

Een aantal Tibetanen afkomstig uit India/Nepal zijn echter niet in het bezit van deze documenten: zij hebben nooit een RC ontvangen, zijn dit verloren tijdens hun reis naar België of hebben het verloren of moeten afgegeven aan de autoriteiten in India of Nepal. Voor deze personen is het onduidelijk op welke wijze zij wel een aanpassing van hun persoonsgegevens kunnen aanvragen. Heel wat Tibetanen (die geboren zijn in India) zijn wél in het bezit van een Indische geboorteakte of een geboorteakte afgeleverd door de Tibetaanse overheid in ballingschap. Daarnaast kunnen zij meestal ook nog andere documenten (schoolcertificaten, attest monnikschap, ...) voorleggen. Anderzijds bestaat ook de mogelijkheid dat zij een akte van bekendheid op basis van getuigenissen aanvragen via de rechtbank. Zou men kunnen argumenteren dat een combinatie van al deze documenten als voldoende kan beschouwd worden volgens artikel 8 van het KB van 16 juli 1992 en artikel 107M1 van de omzendbrief van 7 oktober 1992 om een wijziging van de persoonsgegevens toe te laten?

Verschillende Tibetanen uit Tibet (China) kunnen evenmin een nationaal paspoort voorleggen. Zij zouden een dergelijk verzoek tot wijziging van hun gegevens kunnen indienen, mits zij een Shen Fen Sen of Hukou kunnen voorleggen.

---

en hoofdstuk II van deze omzendbrief de criteria voor de beoordeling van de geldigheid van de informatie moeten vormen; 2° stelt *“De verbetering van onvolledige of onjuiste informatie gebeurt op basis van bewijselementen die in aanmerking genomen kunnen worden, gezien de aard van de informatie (uittreksel uit akte van de burgerlijke stand, letterlijk afschrift van akte van burgerlijke stand, eensluidend verklaard afschrift van een vonnis, een arrest, enz...). Er is bijvoorbeeld geen sprake van de geboortedatum van een persoon of zijn burgerlijke stand te wijzigen op basis van een eenvoudige verklaring.”*

III. Welk vrij verkeer voor Tibetanen met verblijfstitel?

Als je als vreemdeling een verblijf hebt in België, en dus in het bezit bent van een verblijfskaart, betekent dit niet dat dit document voldoet om te kunnen reizen. Reizen kan je immers enkel indien je in het bezit bent van een geldig reisdocument en, indien nodig, een geldig visum. Tibetanen kunnen, net als alle andere vreemdelingen in het bezit van een geldige verblijfstitel, reizen zolang zij in het bezit zijn van een reisdocument en, indien nodig, een visum.

Samen met dit reisdocument (en visum) is het noodzakelijk om in het bezit te zijn van zijn/haar geldige verblijfstitel om een recht op terugkeer naar België te behouden. Zolang men België niet langer dan 3 maanden verlaat, is het niet noodzakelijk de gemeente op de hoogte te brengen van zijn reisplannen. Indien men echter van plan is het Koninkrijk langer dan 3 maanden te verlaten, maar binnen het jaar terug te keren, dient men de gemeente wél op de hoogte te brengen. Men krijgt dan een document van de gemeente waarin geschreven staat dat de betrokkene zijn band met België niet wenst op te geven en dus binnen het jaar zal terugreizen (bijlage 18). Ook dient men er steeds rekening mee te houden dat de verblijfstitel nog steeds geldig is op het ogenblik dat men zijn reis aanvangt en wanneer men van plan is terug te keren. Indien de verblijfstitel zou vervallen alvorens men terugkeert, dient men de verlenging van zijn verblijfsdocument aan te vragen en te bekomen voor de voorziene afreis. Tot slot is het niet mogelijk voor vreemdelingen om België langer dan één jaar te verlaten en het recht op terugkeer naar België (en dus een geldige verblijfstitel) te behouden.⁸²

Men kan reizen binnen de Schengenruimte van Europa⁸³ indien men in het bezit is van een reisdocument en geldige verblijfstitel. Enkel indien men buiten de Schengenruimte wenst te reizen, moet men ook een visum aanvragen bij de autoriteiten van het land waarnaar men wenst te reizen. Dit geldt ook voor de EU-lidstaten die géén lid zijn van de Schengenruimte⁸⁴.

Ongeacht de verblijfsgrond van een Tibetaan, kan hij/zij dus vrij rondreizen zolang hij/zij in het bezit is van een geldig verblijfsdocument en een geldig reisdocument (al dan niet voorzien van een visum).

---

⁸² Uitgezonderd de Europese burgers met een duurzaam verblijfsrecht, zij behouden hun duurzaam verblijfsrecht bij terugkeer binnen maximaal 2 jaar.

⁸³ Spanje, Portugal, Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Italië, Malta, Griekenland, Slovenië, Hongarije, Slovaakse Republiek, Tsjechië, Polen, Litouwen, Letland, Estland, Denemarken, Zweden, Finland, Noorwegen, IJsland, Liechtenstein.

⁸⁴ Verenigd Koninkrijk, Ierland, Bulgarije, Roemenië, Cyprus.

III.1. Risico's als je België verlaat zonder reisdocument

De vreemdeling die België wenst te verlaten zonder reisdocument, zal tegengehouden kunnen worden aan de grens, omdat men niet in het bezit is van een geldig reisdocument. Een geldige verblijfstitel is immers niet voldoende om te reizen, of om bijvoorbeeld een vliegtuigreis te maken. Indien de vreemdeling reist binnen de Schengenruimte (waar er normaal gezien geen interne grenscontroles voorkomen), terwijl hij niet in het bezit is van een geldig reisdocument, maar wél in het bezit van zijn geldige verblijfstitel, dan zal men bij een eventuele politiecontrole tegengehouden kunnen worden. Een administratieve aanhouding is mogelijk, waarna de autoriteiten van de lidstaat waar hij zich bevindt contact zullen opnemen met de Dienst Vreemdelingenzaken in België. Het is de Dienst Vreemdelingenzaken die vervolgens zal nagaan of betrokkene inderdaad een verblijfsrecht heeft in België. Indien dit het geval is, zal de vreemdeling (waarschijnlijk) per politie-escorte overgedragen worden aan de Belgische autoriteiten. Deze procedure kan een paar weken in beslag nemen die de betrokkene in detentie zal doorbrengen. Het is dus belangrijk voor de betrokkenen om zich steeds goed te informeren alvorens te reizen, en dus dergelijke situaties te vermijden.

III.2. Hoe kan ik een reisdocument verkrijgen?⁸⁵

Een vreemdeling moet zijn nationaal paspoort of reisdocument aanvragen bij de autoriteiten van het land waarvan hij de nationaliteit bezit. Hij dient zich dus te wenden tot de ambassade of het consulaat van zijn land in België.

De uitzondering op deze algemene regel geldt voor de erkend vluchtelingen en de erkend staatlozen. Zij kunnen een reisdocument aanvragen bij de Belgische overheid. Het reisdocument voor de erkend vluchtelingen heeft een blauwe kleur, dat voor de erkend staatlozen een grijze. Daarnaast bestaat er een derde 'uitzondering' bepaling, waarbij de vreemdeling met een verblijfsrecht in België toch een reisdocument aan de Belgische overheid kan aanvragen. Dit (speciale) reisdocument voor vreemdelingen heeft een rode kleur.

Dit rode reisdocument voor vreemdelingen is een officieel document dat afgeleverd kan worden door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, die zelf de voorwaarden voor deze afgifte bepaalt. Het wordt afgegeven aan de vreemdelingen die een verblijfsrecht van onbepaalde duur hebben in België en die in de onmogelijkheid zijn om een eigen nationaal paspoort te verkrijgen. Hierdoor kan de vreemdeling toch reizen en behoudt hij zijn recht op terugkeer naar België.

---

⁸⁵ Meer informatie over het verkrijgen van een reisdocument is te vinden in Artikel 13 van de wet van 14 augustus 1974 (BS 21 december 1974) betreffende de afgifte van paspoorten. Meer informatie over de verschillende paspoorten en de voorwaarden omtrent hun afgifte, is eveneens te vinden in de Omzendbrief van 26 september 2001, in werking sinds 1 oktober 2001, 'Reisdocumenten voor niet Belgen'.

Om één van deze drie Belgische reisdocumenten te kunnen aanvragen moet men vooreerst voldoen aan algemene en bijkomende voorwaarden opdat het verzoek ontvankelijk zal zijn:

Algemeen geldt dat de identiteit en de nationaliteit van de aanvrager nagegaan moet (kunnen) worden, dat de aanvrager zelf het verzoek moet indienen en dat de overheid zowel politie als justitie zal raadplegen of er geen reisrestricties gelden voor de betrokkene. De identiteit en nationaliteit zal nagegaan worden via de gegevens op de geldige verblijfstitel en raadpleging van de bevolkingsregisters. Op de verblijfstitel mag dus achter de persoonsgegevens niet staan vermeld 'decl.' (zie hierboven). Evenmin mag er in de rubriek nationaliteit het volgende geschreven staan: 'onbepaald' of 'onbekend'. In deze situaties moet de vreemdeling eerst zijn vorige nationaliteit laten bevestigd worden door zijn nationale overheid, ofwel het statuut van staatloze aanvragen. Tot slot, moet de vreemdeling (die noch erkend vluchteling noch erkend staatloze is) bewijzen dat hij geen nationaal paspoort bezit en/of zich in de onmogelijkheid bevindt een nationaal paspoort te bekomen van zijn nationale overheid⁸⁶.

Daarnaast moet de vreemdeling ook bewijzen dat hij gemachtigd is tot een verblijf van onbepaalde duur of gevestigd is in België.

III.2.1. Reisdocument voor erkend staatlozen (grijs)

Het reisdocument voor de erkend staatlozen in België wordt afgeleverd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken zelf. Het wordt enkel afgeleverd aan de vreemdeling die geen erkende nationaliteit meer hebben, die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters (en dus een geldige verblijfstitel hebben) en waarbij op hun verblijfstitel onder nationaliteit 'staatloos' staat aangeduid.

De aanvraag moet ingediend worden bij het Ministerie voor Buitenlandse Zaken, dienst paspoorten en reisdocumenten, Karmelietenstraat nr 15, 1000 Brussel.

Indien de vreemdeling voldoet aan de algemene en bijzondere ontvankelijkheidsvoorwaarden (zie hierboven) én het statuut van 'staatloze' vermeld staat in zijn verblijfstitel, dan zal een reisdocument voor staatloze afgeleverd worden.

III.2.2. Reisdocument voor erkend vluchtelingen (blauw)

Het reisdocument voor de erkend vluchtelingen dient aangevraagd te worden bij de bevoegde provinciale administratie⁸⁷, met name de provincie waar men zijn domicilie heeft.

De vreemdeling moet de volgende bewijzen voorleggen: voldoen aan de algemene en bijzondere ontvankelijkheidsvoorwaarden, zijn vluchtelingenstatuut staat aangeduid op zijn verblijfstitel (op de plaats die voorzien is voor de nationaliteit), een origineel exemplaar van

---

⁸⁶ Dit kan men op verschillende manieren proberen te bewijzen. Bijvoorbeeld door het bewijs te leveren dat men zich heeft aangemeld bij de eigen diplomatieke post en geen hulp of paspoort kreeg.

⁸⁷ De adressen van de verschillende provinciehuizen zijn terug te vinden op de website van de FOD Binnenlandse Zaken: www.ibz.be/code/nl/loc/provinces.shtml.

zijn vluchtelingencertificaat (afgeleverd door het CGVS) én een attest van het CGVS, niet ouder dan 7 werkdagen, dat bevestigt dat betrokkene nog steeds het vluchtelingenstatuut bezit.

Indien deze bewijzen voorgelegd worden, kan de provinciale overheid het reisdocument voor vluchtelingen afleveren, zonder het Ministerie van Buitenlandse zaken in te lichten of te consulteren.

III.2.3. Reisdocument voor vreemdelingen (rood)

Het reisdocument voor vreemdelingen is bijzonder ten opzichte van het reisdocument voor vluchtelingen en staatlozen, aangezien het een beperkte geldigheid in tijd en territorium kent. De omzendbrief van 26 september 2001 voorziet dat het maar zal afgeleverd worden met een geldigheid van maximaal 6 maanden, het is niet geldig voor het land waarvan men de nationaliteit bezit én er wordt expliciet aangeduid naar welk land men wil reizen.

Het reisdocument voor de vreemdelingen moet men aanvragen bij de bevoegde provinciale administratie, met name de provincie waar men zijn domicilie heeft.

Bij de aanvraag moet men het bewijs voorleggen dat men in de onmogelijkheid is een paspoort te verkrijgen van zijn nationale overheid.

Tot voor kort werd dit speciaal reisdocument voor vreemdelingen enkel afgeleverd aan personen afkomstig uit Somalië, Birma, of Palestijnen. Sinds september 2011 verstuurde de FOD Buitenlandse Zaken instructies naar de provincies specifiek voor Tibetanen.

III.3. Wie kan een Belgisch reisdocument verkrijgen?

Een Tibetaan die erkend werd als vluchteling of als staatloze kan de hierboven omschreven stappen volgen om een reisdocument voor vluchteling/staatloze te krijgen.

Als hij of zij echter niet erkend werd als vluchteling noch als staatloze, kan hij of zij een reisdocument voor vreemdelingen aanvragen. Dit reisdocument moet aangevraagd worden bij de bevoegde provinciale administraties, ofwel bij de FOD Buitenlandse Zaken zelf.

Op 8 september 2011 zond de FOD Buitenlandse zaken instructies aan de provinciale administraties voor de afgifte van reisdocumenten voor vreemdelingen voor Tibetanen vanaf 12 september 2011. In de instructies wordt er een onderscheid gemaakt tussen Tibetanen die al dan niet geboren zijn in India:

Tibetanen geboren in India:

- Geboorteland India: het moet duidelijk zijn dat betrokkene in India is geboren, dus ofwel moet het rijksregister, ofwel de verblijfstitel als geboorteland India vermelden. Indien dit niet het geval is, moet de provincie opzoeken of betrokkene effectief daar

geboren is. Indien de persoon zelf een geboorteakte uit India kan voorleggen, vereenvoudigt dit de zaak.

- Beschikkend over een Belgische verblijfskaart
  - Die geen twijfel over de identiteit uitdrukt (dus geen vermelding 'decl.'),
  - Met recht op verblijf van onbepaalde duur,
  - Met als vermelde nationaliteit: 'Chinees', 'onbepaald', of 'nog niet definitief vastgesteld',
  - En die kunnen voorleggen (kopieën van) het Indian Registration Certificate for Tibetans (RC) of een Indiaas Identity Certificate (Yellow ID) afgegeven, op hun naam.

De motivering hiervoor ligt in het feit dat België in 1971 diplomatieke betrekkingen aangeknoopt heeft met de Volksrepubliek China en dat zonder enig territoriaal voorbehoud. Dit betekent dat België het autonoom gebied Tibet als een integraal deel van de Volksrepubliek beschouwt. België erkent dus niet de Tibetaanse staat, Tibetaanse nationaliteit of een Tibetaans paspoort (green book). Maar het Tibetaanse volk bestaat wel.

Tibetanen geboren in India uit Tibetaanse vluchtelingen, die voor de Indiase overheid de Tibetaanse nationaliteit hebben, zullen hun mogelijke Chinese nationaliteit moeilijk kunnen bewijzen. Hun geboorteakte en identiteits- en reisdocumenten, afgegeven door de Indiase of door de door India erkende Tibetaanse overheid (in ballingschap) vermelden als nationaliteit 'Tibet' en zijn hierdoor al niet aanvaardbaar voor de Chinese overheid (ambassade). Bovendien zou de link naar de Chinese nationaliteit dan nog moeten worden bewezen met de Chinese geboorteakten van hun ouders wat in de meeste gevallen niet te realiseren is.

Het voorgaande betekent dat

- Tibetanen geboren in India geen Chinees paspoort hebben. Voor reizen maken ze gebruik van een Indian Registration Certificate for Tibetans, een Indiaas Identity Certificate (Yellow book) of een 'Tibetaans' paspoort (green book). Maar India verschaft het Identity Certificate (voor internationale reizen) enkel in India, aan Tibetanen ter plaatse.
- Het 'Tibetaans' paspoort niet door België en evenmin door vele andere landen wordt erkend,
- Tibetanen geboren in India die in België verblijven hier geen Indiaas reisdocument kunnen bekomen.

Tibetanen niet geboren in India

De Tibetanen die niet geboren zijn in India, moeten bewijzen dat zij geen paspoort kunnen bekomen van de Chinese overheid en/of dat zij geen enkele band meer hebben met de Chinese overheid, waardoor zij zich ook niet meer tot deze overheid kunnen wenden.⁸⁸ Zij moeten in hun aanvraag zo veel mogelijk bewijzen aanbrengen dat zij geen enkele band met de Chinese overheid bezitten. Tibetanen die zich in deze situatie bevinden kunnen hun verzoek ofwel indienen bij de provinciale administratie (die deze aanvraag zullen doorzenden naar de FOD buitenlandse zaken) ofwel rechtstreeks bij de dienst reis- en identiteitsdocumenten, FOD Buitenlandse zaken, Karmelietenstraat 15.

Besluit

Wat te concluderen na deze korte analyse betreffende Tibetanen? Ondanks het feit dat een hoog percentage van Tibetanen bescherming krijgen, blijven verschillende problemen zich voordoen: zowel met betrekking tot de identiteit als de mogelijkheid om te reizen na het verkrijgen van een verblijf. De piste van staatloosheid verdient verder onderzoek en meer gebruik in de praktijk. Wij hopen dat het dossier dit verduidelijkt voor diegenen die personen van Tibetaanse origine helpen in verschillende hoedanigheden (advocaten, sociaal assistenten, vrijwilligers,...), zonder te vergeten dat de aangehaalde kwesties ook nuttig zijn voor vreemdelingen van andere origine die evenzeer geconfronteerd worden met deze problemen.

---

⁸⁸ Bijv. Tibetanen die tijdens de jaren '50, '60 en later mee in ballingschap zijn vertrokken naar India, hier steeds hebben gewoond en dus al verscheidene jaren geen contacten meer hebben onderhouden met de Chinese overheid, maar wel met de Indische en Tibetaanse overheid in ballingschap.